

NIGARXANIM QASIMOVA

*Bakı Dövlət Universiteti**E-mail: ni-gar@mail.ru***AZƏRBAYCANDA ƏNƏNƏVİ BALIQÇILIQ MƏŞĞULIYYƏTİ****Açar sözlər:** balıqçılıq, balıq ovu, üsulları, məşğuliyət, vətəgələr, vasitələr.**Ключевые слова:** рыболовство, рыбалка, методы, занятость, промыслы, инструментарий.**Key words:** fishery, fishing, methods, employment, crafts, tools.

Azərbaycanda qədim zamanlardan əhali balıqçılıqla məşğul olmuşdur. Xəzər dənizinin cənub-qərb sahili və oraya tökülən iri və xırda çaylar burada balıqçılığın inkişafı üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Çaylarda kürü töküləcək yerlər balıq ovunun əsas yerləri hesab edilir. İxtioloji qalıqların akademik A.N.Derjavin tərəfindən öyrənilməsi nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, ilk orta əsrlərdə əhalinin istifadə etdiyi başlıca balıq növləri uzunburun, ağ balıq, çəki, naqqa, şahmayı, xəşəm və başqalarından ibarətdir [1, 147].

Strabon yazır ki, burada balıqdan yapışqan hazırlanır. "Bu yapışqan hər şeyi elə yapışdırır ki, on gün suda saxlayanda belə, ayrılmır. Hətta fil sümüyü ilə işləyən ustalar bu yapışqandan istifadə edir və çox gözəl şeylər düzəldirlər" [2, 324]. Kaspilər daha təkmiləşdirilmiş, balıqçılıq alətləri ilə tanış olduqlarında, onlar daha çox balıq ovlaya bilmişlər. Orta əsr mənbələrində Kür sahili əhalisinin balıq ovu ilə məşğul olması haqqında çoxlu məlumat vardır. Albanlar Kür və Araz çaylarından tutduqları balıqdan xəzərlərə gömrük haqqı verməli idilər [3, 319].

Respublikamızın çaylarından Qanıx, Quruçay, Girdmançay, Samur, Qusarçay, Şəmkiçay, Naxçıvançay və adlarını çəkmədiyimiz bir çox çaylarda xalqımız tarixən balıqçılıqla məşğul olmuşdur. Dəniz balıqçılığın inkişafında Xəzər dənizinin böyük rolu olmuşdur.

Qədim zamanlardan balıq ovu və balıqçılıqla məşğul olan yerli əhali ov zamanı müxtəlif alət və vasitələrdən istifadə etmişlər.

Qir və bulla(çəngəl) və yaxud telmə balıq ovu etmişlər. Balıq ovu əsasən aşağıdakı qaydada aparılmışdır: a) vurma üsulu ilə balıq ovu; b) qırmaqla balıq tutma; c) torla balıqtutma. Azərbaycanda balıq ovunun müxtəlif üsul və qaydalarından biri də çaylarda çəpər çəkməklə balıqların tutulmasıdır. Çəpər çəkməklə balıq ovu nisbətən iri çaylarda aparılırdı. Bunun üçün çayın dar yerində yan-yana qoşa payalar basdırılır və onlara çubuqlardan hörülmüş çəpər bərkidilirdi. Çəpərin müəyyən yerində əsasən çayın axar istiqamətində xırda gözləri olan hörmə qapıçiq qoyulurdu. Gecələr çəpərin qapısı bağlanırdı. Beləliklə də kürü tökmək üçün çayın yuxarı axınına gedən balıqlar çəpərdən keçə bilmirdilər. Adətən, çaylardakı çəpər maneələrdə balıq ovu gecələr aparılırdı. Daha sonra tutulan balıqları telmıxla başından vuraraq qayığa və kisələrə yığılırdı [4, 324]. Ağacsaplı dəmir qırdan əlavə, ovçular qıra oxşayan "telmıx" adlanan dəmir alətdən də istifadə edirdilər. Qırla balıq ovunda iki nəfər balıqçı iştirak edirdi. Onlardan biri qayığı idarə edir, o biri isə qırla və ya telmıxla balığı tuturdu. Belə balıq ovu 30-40 gün, əsasən mart-aprel və yaxud balığın çoxalan vaxtı da davam edir.

Balıqların kürü tökən vaxtı ovlanması onların artıb çoxalmasına böyük zərər vururdu. Bu hal onların kütləvi sürətdə qırılmasına səbəb olurdu.

Balıq ovu üçün Azərbaycanda istifadə edilmiş ov alətlərdən biri də şiş uclu iki və yaxud üç dişli dəmir tiyəli alət (sələ, bul) olmuşdur. Sələnin sapı adətən ağacdan olardı. Bəzən onun sapına ip bağlayardılar.

Sələ ilə balıq ovu əsasən axmazlarda, çalalarda və hətta çayların dayaz yerlərində aparılırdı. Əlində sələ olan ovçu balığı görən kimi çox cəld ovu vurardı. Sələ ilə balıq ovu əsasən gündüzlər aparılırdı. Balığı nisbətən uzaq məsafədən vurmaq üçün tiyə saplı sələ daha münasib hesab olunardı [5, 179].

Bəzən dörd dişli dəmir tiyəyə ağac sap əvəzinə ciyə da bağlayaraq balıq ovlayırdılar. Amma belə ovlama bədən üzvləri üçün təhlükəli xarakter daşdığından bəzən “bənd qurma” üsulundan da istifadə edirdilər. Bunun üçün çayın dar yerində bənd tikərək onun suyu qaldırılır və çay sahilə daşdıqda onunla bərabər balıqlar da sahilə çıxar, onu yaba ilə vurardılar.

Azərbaycanda kiçik çaylarında balıq ovu daha ibtidai qaydada aparılmışdır. Bunun üçün çayın dar yerində bənd tikilərək onun suyu qaldırılırdı. Çayın suyu sahilə daşdıqda onunla bərabər balıqlar da sahilə çıxardı. Bu vaxt çayda tikilmiş bənd uçurulardı. Beləliklə də, su ilə sahilə çıxmış balıqlar ovçular tərəfindən əl ilə tutulardı.

Azərbaycanın Kəlbəcər və Laçın rayonlarında çay balıqçılığı səciyyəvi olmuşdur. Bu bölgənin çayları əsasən forel balığı ilə zəngin idi. Burada balıqovlama çayların qarşısını cəpərlə bağlamaq, yaxud oyuqlar qoyaraq əhatəsini cəpərləmək, eləcə də tor atmaq üsulları ilə həyata keçirilirdi. Çayın axarını başqa səmtə yönəltməklə də balıq tutardılar [6, 81].

Qış mövsümündə balıq tutmaq üsullarından biri oyuq qazılması vasitəsilə həyata keçirilirdi. Çayın qırağında çəmənlik sahənin altını oyaraq su ilə dolu oyuq (çiləkən) yaradırdılar. Çiləkənə toplaşan balıqların üstünü və ətrafını kol ilə tutub balıqları əllə tuturdular. Bu bölgədə balıq ovu tor atmaq vasitəsi ilə də aparılmışdı. Laçın və Kəlbəcər rayonlarında əhaliniyaşadıkları ərazilərdə sürətlə axan çaylar balıq ovu üçün əlverişli idi. Lakin əhali balığı kortəbii ovladıqları üçün bu balıqların nəslinin kəsilməsinə gətirib çıxarırdı [7, 81].

Balıq ovlamada sadə üsullardan biri də çayın qabağı kəsilərək gölməçə əmələ gətirilmişdir. Bu zaman suyun axınına azacıq yol qoyulur və su axınının qabağında ağac çubuqlardan üçkünc şəkilli tor qurulurdu. Gecələr balıqlar su keçidində belə torlara dolurdu [8, 322].

Balıq ovunda qırmaqdan ov ləvazimatı kimi çox qədimlərdən istifadə edilmişdir. Qırmaqla balıq ovu təhlükəli hesab olunurdu. Çünki qırmaqla tutulan balıq çox vaxt zəhərli olduğundan insanların həyatı üçün təhlükəli hesab edilirdi. Təcrübəli balıqçılar qırmağa düşən balığın zədəli yerini tez kəsib atardılar ki, o sonralar mənfi fəsadlar yaratmasın. Qırmaqla balıq ovu dəniz və çaylarda müxtəlif üsullarla aparılırdı. Bunun üçün nisbətən yoğun tiyəyə (tiyə 10-30 m, bəzən də daha uzun olurdu) bir necə yerdən iki- üç metr uzunluğunda və uclarında tel-qırmaq olan ip bağlanırdı. Qırmaqla ət tiyəsi, soxulcan və s. kecirilərdi. Həmin tiyə iki-üç yerdən ağac mıxlara bağlanırdı. Mıxlar isə çayın və ya dənizin dibinə vurularaq bərkidilərdi. Dənizə vurulan mıxları və yaxud ağac parçasını dənizin lehməsi elə tuturdu ki, sonrakı mərhələdə həmin ağacı oradan çıxartmaq qeyri-mümkün olurdu. Həmin mıx və yaxud taxta parçasının dənizdə və ya çayda olması ərazinin balıqçıya mənsubluğuna da işarə idi. Qırmaqlı tiyə hər gün ovçular tərəfindən yoxlanılır və qırmağa düşmüş balıqlar götürülərdi. Daha xırda balıqları tutmaq üçün qoyulan qırmaqlı tiyə nisbətən qısa, ona bağlanan iplər sıx, qırmaqlar isə kiçik olardı. Belə qırmaqlı tiyəyə “şalqırmaq” deyilərdi. XX əsrin əvvəllərinə qədər Xəzərin sahil bouynda və çaylarda balıq ovçuları arasında qırmaqla balıq tutmaq daha geniş yayılmışdı [9, 322].

Azərbaycanda balıq tutmaq üçün səbət və ventirlərdən də istifadə edilmişdir. Səbət konus şəklində hörülərdi. Səbətə balığın girməsi üçün xüsusi yer qoyulardı. Səbət suya qoyulduqda tərpənməsin deyə, ona daş da bağlanardı. Adətən onu yay aylarında arxlarda baqlıq ovlamaq üçün istifadə edilərdi. Bəzən onun adı "səfə" kimi də xarakterizə edilir [10, 182].

Göl balıqçılığına nisbətən çay balıqçılığı daha çətin və məsuliyyətlidir. Göl balıqçılığında təbii və süni göllər mühüm rol oynayır. Göllərdə yaşayan balıqlar ya təbii üsulla artıb çoxalır və yaxud kürüsünü və bir az böyümüş balıqları balıqçılar töküb yemləməklə böyüdüb çoxaldırlar.

XX əsrdə yaradılmış Mingəçevir, Çeyranbatan, Xanbulan, Viləş, Cavanşir, Şəmkir, Varvara, Ceyrankeçməz, Acidərə, Ağstafa və b. su anbarları balıqçılıqda əhəmiyyətli rol oynamış və oynayırlar. Şamayı və qızıl balıq müstəsna hallar kimi qış aylarında tutulurdu. Salyan balıq vətəgələrində balığın tutulmasını 15 martdan 15 iyula kimi dayandırırıldı [11, 83].

XIX əsrin axırlarından etibarən göllərdə balıq ovlanmanın genişləndiyi bir zamanda bu məqsəd üçün qoyma torlardan daha geniş istifadə edilirdi.

XX əsrin əvvəllərində balıq ovçuları göl və axmazlarda, həmçinin çayların dərin yerlərində balıq tutmaq üçün venter adlanan qoyma tordan daha çox istifadə edirdilər. Venter öz formasına görə konusvari şəkildə idi. Ona iki və ya üç yerdən çubuqdan düzəldilmiş çənbər keçirilirdi. Venteri bütövlükdə xirda gözlü torla bürüdükdən sonra çənbərə balaça qapı qoyulardı. Venter elə düzəldilərdi ki içəriyə girən balıq daha ordan çıxıb bilməzdi. Venter göllərdə, sulu qamışıqlarda, axmazlarda və həmçinin də dərin olmayan çay sularında qoyulardı. Ondan üzümə torların işlədilməsi mümkün olmayan yerlərdə istifadə edilərdi. Venterlərə çay sahili boyu yaşayan əhali vətəgələrə ildə 1000 rubl gəlir gətirən balıq tutub verirdilər. Bu aləti rus balıqçıları gətirənlər də, yerli əhali tərəfindən təkmiləşdirilərək geniş yayılmışdır. Onu düzəltmək asan idi. Venterlə balıq ovu gecələr aparılırdı. Tərpənməməsi üçün ona 2-3 ədəd ağır daş və ya kərpic bağlanardı. Bu alətlə göllərdə, axmaz və çalalarda, dərin olmayan çay sularında balıq tutulardı [12, 324].

Azərbaycanda balıq ovunda istifadə edilən torlardan düzəldilən alətlərin özləri də müxtəlif formada olmuşdur. Balıq torları əsasən pambıq, çətənə (kəndir) və ipək ipindən toxunardı. Kür-Araz boyu düzənliklərdə çətənə lifi verən kötüklü bitki növü geniş yayıldığından hələ Eneolit dövründə bu liflərdən xüsusi torlar düzəldilirdi. Belə torları balıq dişləri kəsmədiyindən balıqçılıqda geniş istifadə edilirdi [13, 182]. Torun bütövlükdə özünün və əsasən gözlərinin ölçüsü hansı növ balığın ovlanmasından asılı olaraq, böyük və kiçik olardı. Torlar əsasən ağacdən hazırlanan iynələrlə toxunardı. Balıq tutmada balığın növündən asılı olaraq torların müxtəlif gözləri olmuşdur. Məsələn, 28-30-32 diametrli torlarla kefal, qılınbalıq və s., 35-36 mm diametri torla çapaq, 40-50-60 mm gözlü torla çəki, xəşəm, kütüm, ziyad, sıf balıqları tutulur. Qızılbalıq isə 90 mm-lik torla tutulardı. Nərəkimilər isə 80-160-180 mm-lik torla ovlanır. Torun daha möhkəm olması üçün, nar qabığı tökülmüş suya qoyardılar. Balıq ovunda üzümə torlar da geniş yayılmışdır ki, bunların da ən başlıcası üzümə tor, atma tor və əl torları olmuşdur. Çox diri olmayan, əsasən düz küncü üzümə torların hər iki ucuna nazik ağac bağlanır, onun boyu uzunluğunda hər iki tərəfinə nazik tiyə keçirilirdi. Torun alt tərəfinə ağırlıq üçün qurğuşun və daş, səmti itirməmək üçün onun üst tiyəsinə isə qurudulmuş qabaq bağlanırdı. Sürütmə torların uzunluğu 3-dən 30 m-ə qədər, eni isə 2-2,5 m olurdu. Torun altından gedən cıyəyə bir qulac məsafəsində daş və yaxud "qruz" vurulurdu. Toru suda saxlamaq üçün onun hər iki başına taxta vurulurdu ki, bu da torun müvazinətini

saxlamağa xidmət edirdi. Həmin vurulan taxtanın uzunluğu 60-80 sm olurdu. Belə torlarla balıq ovlayarkən onu bir-birindən bir neçə qulac məsafədə olan iki qayığın arası ilə suya salardılar. Balıqçılar möhkəm və yüngül olduğu üçün ipək ipindən toxunulmuş torlara üstünlük verirdi [14, 325].

XIX əsrin ikinci yarısından etibarən balıq ovunda iri ölçülü torlardan geniş istifadə edimişdir. Uzun və eni boyu hər iki qırağı sicimlərə kecirilən belə torları suda barkas və ya kijimlərlə sürüyürdülər. Balıq ovlamaqda “molojk”, “saliq” adlanan torlardan geniş istifadə edilmişdir. Onlarla əsasən dənizin sahil sularında, həmçinin çaylarda balıq tutulardı. Belə torlarla dayaz sularda balıq ovlanardı. Balıqçı onu ya qayıqda və ya suda ayaq üstə duraraq atardı. “Saliq” adlanan qif formalı belə torun ağzının qıraq gözlərindən yoğun yun ip keçirilər və ağırlıq üçün ondan qurğuşun da asılandı. Torun ağzındaki yun iplə bağlanmış daha nazik ip onun içərisindən keçirilib torun oturacağındakı yun ipə bağlanardı. Balıqçı ipi çəkəndə torun ağzı bağlanardı. Belə torlar ipək ipdən toxunardı və onun ağzının diametri 4-5 metrə qədər olardı. Talış-Astara bölgəsində də belə torlarla balıq tutardılar. Muğanda bu gün də belə torlardan istifadə edirlər [15, 183].

Qırmızı balığın, xüsusən də ağ balığın yemli ləvazimatla ovlanması, ümumiyyətlə Xəzərdə, onun Azərbaycan hissəsində isə xüsusən yeni balıq tutulması növü sayılır. Hələ keçən yüzilliyin 90-cı illərində Astara-Qaladaqna rayonuna hər il “canlı” yem ləvazimatla olan Həştərxandan gələn “tikəli” qayıqlar səfər edirdilər. Baxmayaraq ki, adına görə “tikəli” qayıqlarda(tikə sözündən) olan balıq tutanlar, daha çox “canlıya” xırda balıqları tuturdular, hansıları ki tutmaq, o vaxtlar girişi ancaq iri balıqtutan gəmilərdə mümkün olan şirin Qaladaqna gölündə mümkün idi [16, 5].

Həmçinin Xəzərin şərq sahillərində yerli balıqtutan türkmənlər tərəfindən hələ qədimdən ağbalığın ovlanması üçün ikibuynuzlu “atlıq” adlanan qarmaqdan istifadə edilirdi. Kustar üsulla hazırlanan həmin qarmaq kəndir və ya sərt sapa (təxminən 2 mm qalıqlı) bərkidilirdi və uzunluğu 1 m qədər olan ucluğa malik idi, o 3-4 mm hündürlükdə bir birindən 1,5-2 m məsafədə yerləşdirilirdi; qarmağa canlı yem keçirilirdi.

Balıqçılıq alətləri kimi xarakterizə edilən domca, donça, çömçə də mövcud olan əl torlarındandır. Donçanın torunun çənbəri və sapı söyüd və yaxud nar ağacından düzəldilirdi. Çənbərin diametri 1-1,5 m, sapın uzunluğu isə 2-2,5 m olurdu. Xırdagözlü əl torları ilə əsasən dayaz çaylarda balıq tutulurdu.

Balıq ovunda üzmə torlardan əlavə, qoyma torlardan da istifadə edilmişdir. Sıxgözlü qoyma torlar əsasən axmazlardan gedən suyun qabağına qoyulardı və daha sonra torla qabağı kəsilmiş balıqları ovçular donça ilə tutardılar.

XX əsrin əvvəllərində axmazlarda, çayda və yaxud 2-6 m dərinlikdə olan dəniz sahillərində balıq tutmaq üçün iri balıq torundan (nevod) istifadə edilmişdir. Vətəgələrdə işlədilən iri sürütmə ov aləti olan nevod daha qiymətli balıqların körpələrini və cavan fərdlərini tutmaqla balıqların təbii inkişaf artımının qarşısını alan başlıca alətdir. Nəbid uzunluğu 100-150 m, diametri isə 28 m olan kəndirli tordan düzəldilir. Bir ucuna suda batmamaq üçün qabıq və yaxud balbır qoyulur, digər ucu isə qayıqda olan balıqçıda olur. Qayıqçı avar çəkdikçə tor da onun arxasınca dairəvi şəkildə gəlir. Dənizdə kvadrat şəkildə altında tor olmaq şərti ilə 28 diametrli tordan “katol” (qazantor) qururlar. “Katol”un başlıca bir qapısı olur və həmin qapıdan içəriyə girən balıq çölə çıxıb bilmir. Dənizdə və yaxud Kürdə “moruj” deyilən balıqçı alətindən də istifadə olunur. Onun diametri 20-50 m olur və altından ciyə gedir və ciyəni yığarkən balığın tordan qalmasına şərait yaradır. Bu alət əsasən at tükündən düzəldiyinə görə və davamlı olur [17, 185].

Kürdə sağanaqlı venterlə yanaşı, qoyun dərisindən düzədilmiş motalla da balıq tutulur. Motal şişirdib suya atdıqdan sonra əsasən ilan balığı onu soraraq yapışib onda qalır. Əl toru kimi istifadə edilən basma tor üçbucaq şəklində düzəldirərək arxa tərəfinə qurğuşun bağlanır. Onu suya ataraq müəyyən dərinlikdə süzdürürlər və balıq basma torun dairəvi ağzından içəriyə daxil olur. Bu alətin fərqli xüsusiyyəti ondadır ki, onun baş bağlanan alt tərəfinə əlavə tor bağlayırlar. Alt tərəfinə bağlanan əlavə torun ciyəsi balıqçının əlində olur. Ciyəni yuxarı dartan zaman balıqçı balığın torda olmasını əyani şəkildə görür. Digər bir alət 28-32 diametrlı, “gözlü” tordan ibarət olan uzun dəmirli “şest” alətidir. Bu torun hər iki tərəfinə ciyə vasitəsilə 1,5-2 m uzunluğunda dəmir bağlayaraq çayda basdırırlar. Hər iki alətlə əsasən xırda, axçalı balıqları tuturlar [18, 185].

Balıq ovu bütün Kür boyunca, Xəzərə və Kürə tökülən çaylarda aparılırdı. Balıq tutma üçün işlədilən alətlər üzən tor, atma tor, əl toru, səbətdən və s. ibarət idi. Amma yerli əhali tərəfindən aparılan balıq ovu çox zaman peşə əhəmiyyətinə malik deyildi. Alətlərin növbənlüyü və balıqtutmanın müxtəlif üsulları Azərbaycanda balıq ovunun qədimliyini bir daha təsdiq edir.

XIX əsrdə balığın tutulmasında primitiv qayıqlardan-kolazdan istifadə edilirdi. Araz çayında qayıqdan, Kür çayında kolazdan istifadə edirdilər. Çünki lal sakit axan Kür çayı ilə müqayisədə çox iti və sürətlə axan Araz çayında təknəvari quruluşlu kolaza nisbətən iti uclu ensiz qayıqdan istifadə etmək daha münasib idi. Bu qayıqlar ən çox Lənkəran-Astara bölgəsində yerli əhali tərəfindən hazırlanırdı [19, 138].

Vətəğələrdə iri qayıq tiplərindən sayılan kirjimler, yelkənli gəmilər geniş yayılmışdır. Bu düzdibli, göyörtəsiz su nəqliyyatı vasitəsi haqqında məlumata keçən əsrə aid mənbələrdə də rast gəlirik. Kirjimlərdə taxıl, pambıq, balıq, düyü, ipək, və s. mallar daşınırdı [20, 138].

XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlində kolazla yanaşı, böyük düzdibli qayıqlar da işlədilir. Qayığın hərəkətini asanlaşdırmaq və sürətini artırmaq məqsədilə onun qabaq tərəfi nazikləşdirilib iti hala salınırdı. İri qayıqları idarə etmək üçün çox vaxt iki adam lazım olurdu. Bunlardan biri çəp tutur, digər isə avar çəkirdi [21, 42].

Dəniz, çay və göllər balıqçılığın inkişafında çox mühüm rol oynamışdır. Balıqçılıq təsərrüfatın özlərinə peşə sayan yaşlı balıqçılar öz ata-babalarının qoyduğu adət ənənələri bu gün də yaşatmaqdadırlar.

ƏDƏBİYYAT

1. P.İsmayılzadə. Azərbaycanda Muğan düzünün təsərrüfat mənşəyi. B.: 2010, s-147
2. К.Алиев Античные источники по истории Азербайджана. Б.:1987
3. Azərbaycan etnoqrafiyası, I c., B.: 2007. s.319
4. Yenə orada, s.324.
5. P. İsmayılzadə. Azərbaycanda Muğan düzünün təsərrüfat mənşəyi, B.2010, s.179
6. V. Əhmədova. XIX-XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda ovçuluq və balıqçılıq. Bakı-2010, s.81.
7. Yenə orada.
8. Azərbaycan etnoqrafiyası, I-ci cild, Bakı-2007, s. 322.
9. Yenə orada.
10. P. İsmayılzadə. Göst.əsər, B.2010, s.182.

11. V.Əhmədova. XIX-XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanada ovçuluq və baliqçılıq B.2010, s.83.
12. Azərbaycan etnografiyası I-ci cild, B. 2007 s. 324.
13. P. İsmayilzadə. Göst.əsər, s.182.
14. Azərbaycan etnografiyası I-ci cild, B.2007, s.325.
15. P. İsmayilzadə. Göst.əsər, s.183.
16. Труды Азербайджанской научной рыбохозяйственной станции т.3, вып. с.5.
17. P. İsmayilzadə. Göst əsər, s.185.
18. P. İsmayilzadə. Göst.əsər, s.185.
19. H. Məmmədov Muğanın maddi mədəniyyəti. B.2001 s.138.
20. Yenə orada.

НИГЯРХАНЫМ ГАСЫМОВА

Бакинский Государственный Университет

E-mail: ni-gar@mail.ru

ТРАДИЦИОННЫЕ МЕТОДЫ РЫБНОЙ ЛОВЛИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

В данной статье рассматривается развитие рыболовства в Азербайджане. Особое внимание уделяется традиционным методам рыбной ловли. Подробно рассматриваются специальные приспособления.

NIGARXANIM QASIMOVA

Baku State University

E-mail: ni-gar@mail.ru

TRADITIONAL METHODS OF FISHING IN AZERBAIJAN

This article discusses the development of fisheries in Azerbaijan. Particular attention is given to the traditional methods of fishing. Special tools are discussed in detail.